

Konferanse om digital kompetanse i vgs på Sandvika 25.09.08

Bilde 1

”Den gode historien fra Sandvika videregående skole”, v/ rektor Arne Opsahl

- Presentasjon av erfaringer; utfordringer og suksessfaktorer knyttet til arbeidet med digital kompetanse ved egen skole
- sett fra et skolelederperspektiv.

Noen dårlige historier også, men først noen generelle betraktninger om PC-bruk i skolen.

Innledning

Opplæring er å lære for livet og ikke bare tilegnelse av fagkunnskaper - elevene skal forberedes på arbeidslivet og på framtidige studier. Selvfølgeligheter, men etter mitt syn betyr det at vi blant annet må sette elevene i stand til å håndtere en PC profesjonelt. I denne sammenhengen betyr det å lære elevene å velge og sortere. Ha et kritisk blikk på det som finnes på nettet og egen bruk av datamaskinen – ikke minst mht tidsaspektet. Internettilgang ute i arbeidslivet er sjelden strengt regulert, og derfor mener vi at skolen ikke bør ha brannmurer på kryss og tvers, og gjennom det trekke PC-bruken langt bort fra virkeligheten.

Utfordringen er knyttet til arbeidet med digital kompetanse i skjæringspunktet mellom organisasjon, ledelse, pedagogikk og teknologi, sier Bengt i innkallingen til dette seminaret. Ja, så omfattende og komplisert er det.

På Sandvika har vi gode forutsetningene, og, som en ny skole som bygges opp fra grunnen av, en forpliktelse til å følge med i tidsbildet, ta med oss den forskning som foregår og prøve ut nye muligheter.

ITU har tatt for seg skolens digitale tilstand, og sett på hvordan begrepet digital kompetanse kan operasjonaliseres. Hvordan bruker elevene IKT, og hvilke aktiviteter er det som gjør dem til kompetente brukere. Aktivitetene det legges vekt på er å

finne, organisere, integrere, evaluere og skape

Det er fortsatt et stort uutnyttet potensial i måten IKT brukes på, men det er en positiv utvikling i enkelte fag, som norsk, engelsk og samfunnsfag, samtidig som forskjellen mellom grunn- og videregående skole og mellom de forskjellige skolene er store. Til administrative oppgaver brukes IKT mye, mens det står dårligere til med den pedagogiske bruken. Informasjonssøk dominerer, og det er behov for å fokusere mer på evaluering, kildekritikk og kreativ produksjon. Den digitalt kompetente skole kjennetegnes ved at både rammevilkår, infrastruktur, ledelse, kultur og praksis preges av åpenhet og systematikk.

Om å starte opp en ny skole

Skolekulturer er ulike, og jeg ville ha vinklet dette helt annerledes om jeg hadde vært på en annen skole. Utfordringene er forskjellige. Noen facts kan kanskje illustrere dette. **Bilde 2** **Bilde 3**

Kunnskapsløftet understreker tilretteleggelse for gode læringskulturer. I den forbindelse blir også analyser og vurderinger av fysisk tilrettelegging nødvendig.

Det er lett å skape noe nytt når man starter med blanke ark, men det ligger også et stort forventningspress der. Det er i og for seg bra; etter mit syn ville det vært meningsløst å ikke være offensiv og moderne når det gjelder organiseringen av en ny skole. Vi ønsker i hvert fall ikke bli plassert i kategorien same shit, new wrapping. Om enkelte kan si det var lett for oss, er det allikevel en del andre utfordringer vi stilles ovenfor, og som jeg kommer tilbake til seinere.

Hvilke artefakter (eller kulturuttrykk) er det som er framtrepende på Sandvika. Kan man lese skolens kultur ut fra hvordan rommene er møblert og innredet?

En viktig faktor for oss er fleksibilitet. Fastlåsing av rom gjennom plasseringer av grenstaver for strøm og nettilkobling knyttet til fastmonterte bord, begrenser fleksibiliteten.

På Sandvika gir ikke rommene noen klar indikator på anvendt pedagogikk, men prosjektører plassert i undervisningsrommene kan være en indikator. Betyr utvidet PC-bruk en strammere struktur for innredningen i et undervisningsrom? Gir utvidet PC-bruk mindre behov for elever og lærere til å sette sitt preg på klasserommene?

For noen representerer erfaring, solid kompetanse i alle ledd og forutsigbarhet en trygghet som oppleves som meget viktig. På en helt ny skole sitter ingenting i veggene. Kompetansen har man forhåpentligvis skaffet seg - den sitter fortrinnsvis inni hodet på folk, men det er ingen binderser i skuffene eller rutiner å lene seg på. Prosedyrer må bygges opp fra grunnen av. Dette er selvfølgelig et spennende og morsomt arbeid, men det kan by på både overraskelser og fasinerende improvisasjoner.

Jeg skal ikke trette dere med beretninger om viderverdigheter ved oppstarten her, men nøye meg med å si at i et tidsrom høsten 2006 hadde vi noen undervisningsrom som manglet bord, stoler, tavler og elevene hadde ikke fått PCene sine enda. Jeg tror det kalles utfordringer.

Suksessfaktorer **Bilde 4**

Kompetanse
Infrastruktur
Samarbeid
Struktur
Ledelse

Sandvika hviler på 7 grunnpillarer, og selv om de representerer ulike størrelser og nivåer, utfyller de hverandre i forhold til å skape en mulighetenes skole. Disse 7 er **Bilde 5**

1. En elevaktiv skole
2. Sosiale og faglige krav

3. God organisering av undervisningen og et bredt tilbud
4. Gjennomført lærersamarbeid
5. Utadvendt virksomhet
6. IKT-satsing
7. Fleksibilitet

Erfaringer

Som sagt startet vi fra scratch. Scratch kan bety startlinje, men også rift, skramme, skrubbsår og til og med kloring, kløing, og det er risikoen man løper i et nybrottsarbeid. At scratch også kan være slangord for penger kan gi visse assosiasjoner, for det koster å skaffe seg allting som man har tatt for gitt, men det er selvfølgelig bra at samfunnet bruker 470 mill på et bygg som dette, der 1000 mennesker har sitt daglige virke. En siste betydning av scratch (jeg slo egentlig opp for å sjekke skrivemåten) er be up to scratch – hvilket skal bety å være på høyde med situasjonen. Situasjonen her er vel at joda, vi har vært det også, men fleksibilitet og improvisasjon har vært mer enn honnørord enkelte ganger for å komme helskinnet unna, eller ihvertfall uten for mange skrammer, altså schratcher.

Innkjøp av maskiner

Finansiering

Info overfor foreldrene

Problemer av teknisk art

Dekning i bygget

Valg av maskiner

Våre ”egne” solide

Elevenes egne av og til av dårlig kvalitet

Manglende strøm

Kun skinner i taket med vanskelig tilgjengelige kontakter

Motstand mot bruk av IKT

Bedre eksamensavvikling

Mer effektiv undervisning

Info og bruk av ITSL og Outlook

Elevenes meldingssystem

Erfaring med absolutter

Ikke PCbruk bestandig

En delingskultur er nødvendig, riktig og selvfølgelig

Behovet for tydelig klasseledelse øker

Utfordringer

Ledelse i klasserommet

PCen som distraherende element

Styre elevenes nettbruk

Tidstyven
Microdaisy
Speil på bakveggen
Gå bak
Ettergivenhet (Erling Lars Dale)
Krever tilstedeværelse – være på hugget
    Bruk av PC er ikke AFEL
Slå av
    Hør klikket

Eiendomsforhold og kontrollmuligheter

Kjønnsrollemønsteret

Jenter og gutter har ulikt bruksmønster og ulik tidbruk relatert til IKT
Men med mer sosial bruk av nettet, som Facebook, Flickr og YouTube
utjevnes forskjellen.
Kjønnsstereotyper kan forsterkes

Skrivemønsteret

Ungdommer skriver mye, men regner ikke SMS og e-post som skriving
(am. undersøk. fra 2008)
Hvordan utnytte dette potensialet?

Dataspill og digital kompetanse

Gutta bruker mer spill, men jentene bruker mer IKT i skolearbeidet
Gå inn og diskutere spill – bruk og f eks kjønnsrollemønstre

Infomengden

øker lett gjennom bruk av IKT

Eksamensavvikling

Internett har de ikke tilgang til under eksamen, men de har med seg stoff
lagret på sin PC som de har samlet, bearbeidet og jobbet med hele året.
Dette er gunstig.

Vurdering

Vurderingsaspektet og hvordan vurdering av grunnleggende digitale
ferdigheter skjer i enkeltfag.

Innføring av felles kjennetegn på måloppnåelse i fag kan komme om ikke
lenge.

Variasjon i undervisningen

(Historien om SAM og 30%)

Ikke alle er innovative når det gjelder IKT
Belønning av de som drar foran
Raske med å dele
FM som forum for gode ideer (spes på IKT)

Ledelse
Først og sist **Bilde 6**

Personalseminar nå:
Empatisk kommunikasjon
Coaching

Personalseminar i fjor, som i høst:
Samarbeidslæring **Bilde 7**

Avsluttende sitat fra Lars Erik Dale